

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 8. oktober 2025 blev i sag nr. 103164:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har forsikring ved tab af erhvervsevne. I klageskema af 27/2 2025 har klagerens repræsentant bl.a. anført:

"Sagen omhandler at selskabet ikke mener at klager er berettiget til udbetaling fra sin dækning ved nedsat erhvervsevne, da selskabet gør gældende, at klager må kunne arbejde mere end halv tid med de rette skånehensyn. Det er endvidere selskabets opfattelse, at der ikke er lægelige dokumentation og en helbredsmæssig grund for at klager ikke kan arbejde mere end 18,5 timer om ugen. Selskabet mener endvidere at grundet klager – efter selskabets opfattelse – har været meget aktiv på sociale medier og har rejst en del, må kunne arbejde mere end halv tid.

Selskabets afgørelser vedlægges i hhv. bilag A og N. Klager bestrider disse påstande.

Efter repræsentantens indtræden er der sendt en klage til selskabets klageansvarlige, som kan ses i bilag O.

Da selskabet efterfølgende har valgt at fastholde deres afgørelser, (Bilag P) indbringes sagen nu for Nævnet, idet klager fastholder at klager har ret til udbetaling fra sin dækning ved tabt erhvervsevne.

Klager gør i den forbindelse Nævnet opmærksom på, at klager er blevet tilkendt fleksjob. Afgørelsen samt alle øvrige kommunale akter vedlægges som hhv. bilag L.

Klager har gennemført en praktik, og notater herfra vedlægges som bilag M. Endvidere henvises til de samlede kommunale akter (Bilag L).

Klager er diagnosticeret med diagnosen fibromyalgi og følgegener heraf.

Klager gør gældende, at flere forskellige speciallæger har undersøgt klager, og at der på den baggrund er grundig lægelige dokumentationer på klagers gener, diagnoser samt helbredstilstand. Dette bevises ved at vedlægge bilag C-J.

Heri beskrives grundige redegørelser, som understøtter klagers tilstand og klagers nedsatte erhvervsevne.

Selskabet har i forbindelse med afvisningen foretaget en internetundersøgelse af forsikrede. Denne vedlægges som bilag B. Klager gør gældende, at denne indeholder mange fejl og antagelser der ikke er korrekte. Disse er nævnt i repræsentantens indsigelse til selskabet (Bilag O).

For en god ordens skyld vedlægges også klagers ansøgning om udbetaling til selskabet som bilag K.

Slutteligt har klager selv foretaget en undersøgelse af selskabets påstande i forbindelse med selskabets internetundersøgelse. Denne vedlægges som bilag Q.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

Selskabet tilpligtes til klager at starte udbetaling fra klagers dækning ved tabt erhvervsevne med tillæg af rente efter FAL § 24.

Selskabet tilpligtes endvidere til at betale for klagers omkostninger til repræsentant i forbindelse med sagen."

Selskabet har den 13/6 2025 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"Forsikredes ordning er tegnet via hans ansættelsesforhold den 1. marts 2014.

Det gældende aftalegrundlag er pensionsbevis (bilag 1) og forsikringsvilkår (bilag 2).

Dækningen omfatter blandt andet en erhvervsevneforsikring og indbetalingssikring, jf. vilkårenes pkt. 6.1.

Efter vilkårenes punkt 6.1.1.1. er erhvervsevnen nedsat i dækningsberettiget grad, hvis den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering, er nedsat med mindst 50 procent, og den forsikredes indtjening er nedsat med mindst 10 procent.

Det fremgår hertil af pkt. 6.1.1.1.2., at den helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst 50 procent, når den forsikrede - efter PFA Pensions skøn - ikke længere er i stand til at arbejde mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.

Hvad handler sagen om?

Sagen angår spørgsmålet om, hvorvidt forsikrede er berettiget til at få udbetalt erhvervsevnetabsforsikring og indbetalingssikring.

PFA Pension har ikke udbetalt løbende ydelser ved tab af erhvervsevne, idet selskabet har vurderet, at forsikredes erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen.

Nævnet skal tage stilling til om forsikredes erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen fra 1. november 2023, hvor forsikrede havde lønophør.

Selskabet finder endvidere ikke grundlag for at betale rådgivningsomkostninger til repræsentanten.

Sagsfremstilling

Forsikrede er født i Han er uddannet ... og var ... hos [virksomhed] forinden sin sygemelding i november 2022.

Af journal fra infektionsmedicinsk ambulatorium ved [hospital] den 22. november 2019 fremgik det, at forsikrede de seneste 4 år havde haft udtalt smerter svarende til skuldre og hofte med naturlig forværring. Smerterne var 'accentuerede' gennem de seneste par måneder. Han havde forhøjet borreliaantistof, men pga. forhøjet BMI var det ikke muligt at lave en lumbalpunktur, og han blev derfor sat i behandling for neuroborreliose. Han blev efterfølgende afsluttet (bilag F).

Forsikrede fik foretaget ultralydsskanning af hans skuldre den 11. marts 2020. Af konklusionen fremgår følgende (bilag E, side 3): *'-ømhed ved palp. af supraspinatussenen på bg. Sider med lidt fortykkelse af overdækkende bursa og ultralydsmæssig impingement. -Lidt bløddelshævelse i bg. AC-led -Som bifund lille ganglioncyste ved ve. Biceps longus sene.'*

Ved undersøgelse på [privathospital] den 17. september 2020, noterede overlægen, at forsikrede gennem 1,5 år havde haft smerter gener i hele kroppen begge arme og ben med trygømhed. Blodprøve screening var helt upåfaldende. MR-scanning af columna lumbalis viste degenerative forandringer i L5/S1 med discus degeneration og spondylolistese. I vurderingen noterede overlægen, at forsikret ikke havde betydende rygggener. Forsikrede blev afsluttet (bilag 3, side 11).

Af journal fra Tværfagligt Smertecenter den 8. februar 2023 fremgik det, at der var ro på jobbet med færre timer, som var bedre fordelt, og han var begyndt at socialiserer igen. Alt i alt gik det bedre. Pregabalin havde god effekt på smerterne med 3 tabletter i stedet for to. Han svømmede ½ time eller gik en tur samt lavede øvelser i 10 minutter hver dag. Psykologforløbet var afsluttet, og der var styr på de mentale udfordringer (bilag L, side 225).

Forsikrede blev afsluttet ved fysioterapeut den 17. februar 2023. Fysioterapeuten noterede den 17. februar 2023, at der ikke var yderligere relevante tiltag og at forløbet blev afsluttet. Det blev anført, at forsikrede svømmede og lavede bevægeligheds- og strækøvelser dagligt med god effekt. Forsikredes oplevelse af stivhed og smerter om morgen var reduceret. Det er endvidere angivet, at forsikrede kunne opholde sig i siddende stilling i mere end 60 minutter, i stående stilling i op til 20 minutter og gå i op til 30 minutter med pauser (forsikredes bilag D).

Af helbredsattest udfærdiget af praktiserende læge den 27. marts 2023 fremgår det, at forsikrede tidligere har haft rygproblemer i 2010-2012 og problemer med depression. Han var ellers sund og rask indtil 2018, hvor han gradvist udviklede muskelsmerter. Han var primært behandlet med håndkøbsanalgetika og fysioterapi og grundet manglende bedring blev han udredt ved reumatolog

i 2019. Forsikrede forsøgte med medicinsk behandling uden effekt og blev herefter henvist til smerteklinik i 2022. Det er endvidere anført, at forsikrede arbejdede fuldtid frem til november 2022, hvor han gik ned på 10 timer om ugen fordelt på 4 dage. Forsikrede trænede med fysioterapeut og svømmede fire gange om ugen. Det er anført, at han ikke havde plads til andet end restitution i sin fritid. Han var i smertebehandling med pregabalin og amitriptylin, som tog toppen af smerterne, men dette havde ikke effekt på udtrætningen. Han havde daglige smerter i arme, skulder, rykke, hofte og ben, som aftog i løbet af dagen. Ved den objektive undersøgelse fandtes diffus ømhed ved palpation af lemmer og muskler. Han fremstod psykisk upåfaldende (forsikredes bilag C).

Forsikrede sendte 'ansøgning om udbetaling ved erhvervsevnetab' den 18. april 2023 (forsikredes bilag K). Han angav, at han havde fibromyalgi og havde søgt læge første gang i 2018.

Af journal fra Tværfagligt Smertecenter den 10. maj 2023 fremgår det, at forsikrede var i tvivl om effekten af Pregabalin 75 mg *3 og Amitriptylin 10 mg til natten, men når han prøvede at seponere, påvirkede det hans søvn. Han blev anbefalet at trappe ned i Pregabalin, når han følte for det. Han blev afsluttet til egen læge (bilag 3, side 9).

Ved kommunal opfølgning den 22. maj 2023 noterede sagsbehandleren, at forsikrede var afklaret ved hidtidige arbejdsgiver gennem 6 måneder. Han var omplaceret og arbejdede ca. 10 timer om ugen. Han var efterfølgende blevet opsagt og fritstillet i opsigelsesperioden. Sagsbehandleren adspurgte forsikrede, hvordan han klarede sig mellem fibromyalgidiagnosen blev stillet i 2020 og frem til hans sygdomsmeddelelse i 2022. Forsikrede svarede, at han arbejdede en del hjemmefra, at mange opgaver blev overdraget til en anden kollega og at han sov meget efter arbejde og havde ikke tid til sin familie eller andet (bilag 4, side 1).

Ved opfølgning hos kommunen den 17. august 2023 blev det noteret: *'Arbejdsevnen er nedsat, men [forsikrede] har selv fundet praktiksted, hvor han er nu og hvor han laver tilbud og andet forefaldende kontorarbejde mandage og onsdage 10-13 ulønnet (6 timer om ugen). Jeg beder ham finde ud af om han kan få arbejde til lidt flere timer fordi han måske kan komme op på over 10 timer om ugen (som han viste i [virksomhed] at han kunne klare). Jeg er ikke sikker på at rehab vil træffe afgørelse i sagen så længe han er i gang med praktik selv og vi dermed ikke ved om hans arbejdssevne kan øges lidt.'* (forsikredes bilag L, side 196).

Kommunen foretog en slutevaluering af forsikredes praktikforløb den 8. januar 2024. Af evalueringen fremgår det, at han havde været i praktik fra 11. august 2023 til 31. december 2023. Hans arbejdsopgaver bestod i ...

Han var mødestabil ved 6 timer ugentligt og det gik godt, selvom han var træt i slutningen af dagen. Han prioriterede at spille dart en gang om ugen. Forsikrede øgede sin arbejdstid til 8 timer om ugen fordelt på fire dage. Han oplevede efter to timer at glemme ting, ringe to gange til samme kunde eller bestille ting i de forkerte mål, og derfor øgede han antallet af arbejdsdage (forsikredes bilag L, side 86).

Af rehabiliteringsteamets indstilling den 23. januar 2024 fremgår det, at forsikrede var afprøvet i tidligere arbejde og i virksomhedspraktik, og at han fandt 10 arbejdstimer passende, men ved praktikken var timegrænsen 8 timer. Teamet noterede, at funktionsniveauet var nedsat grundet udtalt træthed. Forsikrede havde via sin praktik dokumenteret, at hans effektive arbejdstid var 8

timer ud af de 8 fremmødte timer. Rehabiliteringsteamet vurderede, at der var mulighed for, at forsikrede kunne udvikle sig i fleksjobbet og opnå flere timer de kommende 2-2,5 år. Samt at forsikrede ville kunne opnå mere overskud, når hans [barn] blev ældre. (forsikredes bilag L, side 49)

Kommunen tilkendte forsikrede fleksjob ved afgørelsen de 5. februar 2024, med virkning fra 1. februar 2024. Den effektive arbejdstid ved ... virksomheden var vurderet til 8 timer ugentligt (forsikredes bilag L, side 44).

Selskabet har i forbindelse med vurdering af sagen foretaget en undersøgelse af forsikredes aktiviteter, som de fremstår på offentlig tilgængelige kilder på internettet. I det følgende vil internetundersøgelsen blive gennemgået, således om den også er gennemgået i selskabets brev til forsikrede af 6. marts 2024 (bilag 5).

Internetundersøgelsen viser blandt andet forsikredes rejseaktivitet i perioden 2021-2023.

I perioden fra den 20. september 2021 til den 29. september 2021 fremgik det på Facebook, at forsikrede og hans [familiemedlem] havde haft en fantastisk tur til [land1], hvor de var på bar. De havde blandt andet besøgt [by] og set ... og [by], hvor de ... De var senere ude at spise med venner i ... byen ... og i [by] var de på restaurant og efterfølgende i ... bydel på ... De havde også været på [sted] og i [by], hvor der blev ... Senere havde de været ude at spise på ...restaurant med en god ven nord for [by]. (bilag 5, side 40-45).

På Facebook den 9. oktober 2021 fremgik det, at forsikrede var på fisketur (bilag 5, side 39).

På Facebook den 27. februar 2022 havde forsikrede postet et billede af en ... øl og en drink, hvortil der blev spurgt på Facebook, om forsikrede var i [land1] (bilag 5, side 38).

I perioden fra den 9. april til den 16. april 2022 fremgik det på Facebook den 9. april 2022, at forsikrede var på ferie med to andre, og at de var nået frem til [by] i [land2], hvor de var ude og spise (bilag 5, side 37). Den 16. maj 2022 var forsikrede på vej hjem (bilag 5, side 36).

Forsikrede skulle køre til [steder i land1] efter at have været 2 dage i [by] (bilag 5, side 34-35). Den 23. maj 2022 var forsikrede på en [bar] i [by] (bilag 5, side 33). Den 25. maj 2022 var forsikrede på restaurant i [by] (bilag 29). Den 27. maj 2022 var forsikrede ude med to venner, hvor de havde fået hjemmebag med kaffe og likør (bilag 5, side 30), og ligeledes den 29. maj 2022 på ... havde forsikrede et 'pit stop' (bilag 5, side 29).

På Facebook den 5. juni 2022 fremgik det, at forsikrede og hans [familiemedlem] var ... i [dansk by] (bilag 5, side 27-28).

I perioden fra den 26. juli 2022 til den 2. august 2022 på Facebook fremgik det, at forsikrede var i [by] i [land1] sammen med tre andre. De var ude at spise og skulle på pub bagefter (bilag 5, side 26). Den 1. august 2022 var forsikrede på [sted] (bilag 5, side 25), og ligeledes den 2. august 2022 var forsikrede ved [sted] i [by] i [land1] (bilag 5, side 24).

På Facebook den 4. september 2022 fremgik det, at forsikrede var ude på en 3 timer lang tur i [sted] (bilag 5, side 22-23).

På Facebook den 16. oktober 2022 fremgik det, at forsikrede var i [by] i [land1], hvor han var ude at spise (bilag 5, side 21).

På Facebook den 14. maj 2023 fremgik det, at forsikrede stod i en kæmpe kø ved et ishus (bilag 5, side 20).

I perioden fra den 17. juli til den 27. juli 2023 fremgik det på Facebook, at forsikrede og to andre den 17. juli 2023 var i [lufthavn] og fik ... inden I skulle afsted på ferie (bilag 5, side 19). Den 23. juli 2023 var forsikrede ude og spise med en ven på restaurant i [by] i [land1] (bilag 5, side 18). Den 27. juli 2023 var forsikrede og tre andre ude og spise i [by] i [land1] (bilag 5, side 17), og igen den 28. juli 2023 var forsikrede på bar med sin [familiemedlem] (bilag 5, side 16).

Den 12. september 2023 fremgik det på Facebook, at forsikrede var til middag med hans [familiemedlem] og [familiemedlem] i [by i land1] (bilag 5, side 14). Den 10. september 2023 i [by] i [land1] fremgik det yderligere på Facebook, at forsikrede skulle 'se noget bold', og at de var ude og spise (bilag 5, side 15).

På Twitter/X kommentarer fremgik det, at forsikrede siden oktober 2019 havde postet 1.360 gange. Den 19. januar 2024 og den 1., 6., 10., 18., og 19. februar 2024 fremgik det blandt andet, at han var meget engageret i politiske og samfundsmæssige debatter (bilag 5, side 4-5 og side 8-12).

Den 16. februar 2024 fremgik det på Facebook, at forsikrede overværede en [sportskamp] i [by] med hans [familiemedlem] (bilag 5, side 7). Næste dag den 17. februar 2024 fremgik det, at han havde været til ... i [by], hvor ... (bilag 5, side 6). På Facebook den 19. februar 2024 fremgik det, at forsikrede interesserede sig for byvandring (bilag 5, side, 3).

PFA fremsendte brev den 6. marts 2024, hvorved forsikrede blev gjort opmærksom på, at selskabet havde foretaget en internetundersøgelse. Forsikrede fik i den forbindelse mulighed for at fremkomme med skriftlige bemærkninger, inden selskabet ville træffe endelig afgørelse (forsikredes bilag A). Forsikrede modtog den endelige afgørelse med den af 22. maj 2024 (forsikredes bilag N).

På baggrund af forsikredes klage den 27. maj 2024 (forsikredes bilag O) meddelte selskabet fortsat afslag på erhvervsevnetabsforsikring med brev den 7. juni 2024 (forsikredes bilag P).

Forsikrede har herefter indbragt sagen for Ankenævnet.

Begrundelse for PFA's vurdering af erhvervsevnen

Det er selskabets vurdering, at selskabet er berettiget til at overgå til en vurdering af forsikredes generelle erhvervsevne den 1. november 2023 - hvor udbetaling ved tab af erhvervsevne tidligst kan komme til udbetaling - idet forsikredes diagnose allerede i 2020 var afklaret og henset til, at der i november 2023 ikke længere var igangværende eller planlagte behandlingsforløb.

Det er selskabets vurdering, at forsikrede ikke opfylder den helbredsmæssige betingelse fra 1. november 2023, idet PFA vurderer, at hans generelle erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen. Selskabet har i den forbindelse lagt vægt på følgende forhold:

Siden 2018 har forsikrede oplevet symptomer på fibromyalgi, og disse symptomer er ikke beskrevet væsentligt ændret i de lægelige oplysninger gennem årene. Diagnosen blev først stillet i 2020 og der er endvidere ikke beskrevet væsentlige ændringer i de lægelige oplysninger, frem til forsikredes sygdomsmeddelelse i 2022. Forsikrede afsluttede psykologforløb og fysioterapeutforløb i primo 2023 med god effekt, og forsikrede fortsatte med svømning og øvelser, som ligeledes havde god effekt.

PFA har lagt vægt på, at forsikrede i perioden fra 2018 til 2022 har været i stand til at arbejde fuld tid, inden han blev sygdomsmeddelt. PFA finder ikke lægelig dokumentation for en helbredsmæssig forværring i et omfang, der kan begrunde, at han har reduceret sin arbejdstid fra fuld tid til alene at kunne arbejde 8 timer om ugen fordelt på fire dage. Ligeledes mærker selskabet, at der ikke er lægelig begrundelse for, at forsikrede er gået fra at arbejde 10 timer i hans omplaceringsarbejde på sin tidligere arbejdsplads til en arbejdstid på 8 timer i hans praktikforløb. Selskabet vurderer endvidere, at der ikke er noget lægeligt til hinder for, at han varetager et arbejde fem dage ugentligt. Der er ved lægeundersøgelser fundet objektivt normale forhold, fraset degenerative forandringer i lænderyggen, hvortil lægen angav, at der ikke var tale om betydende rygggener. PFA mener ikke, at dette er hindrende i et omfang, der gør at hun ikke kan arbejde mindst halv tid.

Det fremgår ligeledes af de lægelige oplysninger, at forsikrede har oplevet bedring ved medicinering med pregabalin, samt at forsikredes fysiske smerter aftager i løbet af dagen.

Forsikrede har angivet, at han havde/har kognitive vanskeligheder. Generne er selvangivet og der ses ikke lægelig dokumentation herfor ligesom, at lægerne ikke har fundet det relevant at foretage yderligere udredning herfor, herunder neuropsykologisk undersøgelse.

Selskabet har endvidere lagt vægt på, at det ved helbredsattest den 27. marts 2023 blev angivet, at forsikrede blev hurtigt udtrættet og ikke havde plads til andet end restitution i hans fritid, men at det af offentlige tilgængelige kilder, fremgår at forsikrede har haft en høj rejseaktivitet gennem de senere år og, at han er meget engageret i politiske og samfundsmæssige debatter på sociale medier.

Forsikrede har i perioden efter debut af smerterne rejst flere gange om året, blandt andet til [land1] sammen med andre, og på flere af rejserne, har han rejst rundt i landet med over 200-400 km mellem hver destination. Ydermere fremgår det, at forsikrede har været særdeles aktiv på de sociale medier med politiske og samfundsmæssige debatter, samt at han også har formået at deltage i ..., [sportskamp] og andre festlige eller sociale arrangementer. Det er selskabets vurdering, at dette ikke stemmer ikke overens med hans egne oplysninger om, at han er meget socialt påvirket, at han udtrættes hurtigt, er ukoncentreret, og at han er meget lyd følsom.

Heller ikke det faktum, at forsikrede blev tilkendt fleksjob i 1. februar 2024, skaber formodning for, at forsikrede er berettiget til dækning under forsikringen. Vurderingen af, om forsikrede kan tilkendes fleksjob, er forskellig fra den forsikringsretlige vurdering af, om forsikrede kan modtage udbetalinger, jf. bl.a. Ankenævnets kendelser AK 97.596, AK 98.131 m.fl.

Der henvises tillige i den forbindelse til Ankestyrelsens principafgørelse N-11-06, hvor borgeren havde ret til fleksjob med en arbejdssevne på 70 % af fuld tid svarende til 27 timer, hvilket blot illustrerer den markante forskel mellem den kommunale vurdering af arbejdssevnen og den vurdering, der efter betingelserne skal foretages af klagers erhvervssevne.

Det er forsikrede, der skal løfte bevisbyrden for, at hans erhvervsevne er nedsat i dækningsberettiget omfang.

Dette gælder navnlig, når helbredstilstanden ikke i sig kan forklare, endsige sandsynliggøre, at erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget omfang, idet der ikke er beskrevet gener, som er uforenelige med varetagelsen af et relevant erhverv under behørig hensyntagen til de få skånehensyn.

Se hertil Ankenævnets kendelse af 15. februar 2023 (AK 99048) i en lignende sag, hvor selskabet havde afvist at yde forsikringsdækning til en forsikringstager med diagnosen fibromyalgi og leddegigt under hensyn til, at det var selskabets opfattelse, at den midlertidige og generelle erhvervsevne ikke var nedsat i dækningsberettiget omfang. Nævnet kritiserede ikke selskabets afgørelse.

Se tillige Ankenævnets kendelserne 98.993 og 97.504.

Henset til ovenstående finder selskabet således, at der ikke er dokumenteret helbredsmæssige forhold, som kan begrunde, at forsikredes erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen.

Selskabet anmoder om, at klagen ikke tages til følge.

Ad partsrepræsentantsomkostninger

Forsikredes repræsentant har nedlagt påstand om, at selskabet skal dække forsikredes repræsentantomkostninger.

Af Ankenævnet for Forsikrings vedtægter fremgår af § 23, stk. 3, at ingen af parterne betaler omkostninger ved tvistløsningsbehandlingen til den anden part. Selskabet finder således ikke grundlag for at betale repræsentantens omkostninger angående repræsentation for forsikrede i forbindelse med sagens indbringelse for ankenævnet.

Hvad angår forsikredes omkostninger til repræsentant i forbindelse med klagesagsbehandlingen, finder PFA - ud fra en analog betragtning af forsikringsaftalelovens §32, stk. 3 - ikke, at sagens beskaffenhed, kompleksitet eller selskabets handlemåde har nødvendiggjort bistand. Forsikredes repræsentant har henvendt sig den 27. maj 2024 (Forsikredes bilag O). Henvendelsen har ikke givet PFA anledning til at ændre sin afgørelse (Forsikredes bilag P). Idet repræsentantens involvering i klagesagsbehandlingen begrænser sig til ét indlæg og dette ikke har medført en ændret vurdering af sagen – eller øvrigt andre handlinger fra selskabets side, finder PFA ikke, at selskabet er forpligtet til at dække rådgiveromkostninger afholdt inden sagens indbringelse for ankenævnet."

Klagerens repræsentant har i brev af 10/7 2025 til nævnet bl.a. anført:

"Det fastholdes, at klager opfylder alle betingelser for udbetaling under sin erhvervsevneforsikring og at selskabets begrundelse for afslag hverken er i overensstemmelse med dokumentationen i sagen, gældende vurderingspraksis eller selskabets egen bevisbyrde.

Bevisbyrden er selskabets – og den er ikke løftet

Det bemærkes indledningsvis, at det efter gældende principper i forsikringsret er selskabet, der bærer bevisbyrden, hvis det afviser udbetaling med den begrundelse, at helbredstilstanden og erhvervsevnen ikke opfylder betingelserne.

Selskabet har i den forbindelse ikke dokumenteret, at klager har en erhvervsevne over 50 %. Det har heller ikke ført bevis for, at klager har forbedret funktionsevne i forhold til de lægelige og kommunale vurderinger, der fremgår af sagen.

Selskabets anbringender er baseret på antagelser og udokumenterede vurderinger, særligt med henvisning til klagers brug af sociale medier og rejseaktivitet, hvilket ikke opfylder kravene til objektiv bevisførelse.

Den lægelige dokumentation taler entydigt for klager

Klagers helbredstilstand er veldokumenteret. Der foreligger udførlige og samstemmende oplysninger fra en række læger og speciallæger – herunder reumatologer og smerteklinik – som bekræfter, at klager lider af fibromyalgi og kroniske smerter, med betydelig træthed og funktionstab.

Af bilag C-J fremgår blandt andet:

- *At klager har daglige smerter i kroppen, særligt arme, ben, ryg og hofter.*
- *At der er tale om en varig lidelse, uden udsigt til bedring.*
- *At behandling med medicin og træning alene har haft begrænset symptomlindrende effekt, men ingen funktionsforbedring.*
- *At klager er hurtigt udtrættet og ikke kan opretholde mere end få timers aktivitet ad gangen.*

Selskabet har ikke fremlagt nogen modstridende lægefaglig vurdering, som dokumenterer, at klager skulle være i stand til at arbejde mere end 50 %.

Kommunal vurdering og fleksjob bekræfter nedsat erhvervsevne

Det fremgår videre, at klager er blevet tilkendt fleksjob med virkning fra 1. februar 2024, efter længerevarende praktik og afprøvning. Kommunens rehabiliteringsteam vurderede på baggrund af observation og deltagelse, at klager har en effektiv arbejdstid på maksimalt 8 timer ugentligt, og at der ikke er udsigt til væsentlig forbedring på kort sigt.

Af bilag L og M fremgår klart:

- *At klager udviser markant udtrætning, kognitive vanskeligheder og fejl selv ved få timers arbejde.*
- *At der er behov for skånehensyn i form af fleksibel arbejdstid, mange pauser og gentagne instruktioner.*
- *At hans arbejdssevne vurderes som lav og stabilt nedsat.*

Denne vurdering er baseret på realobservation og tværfaglig vurdering – i modsætning til selskabets vurdering, som alene bygger på en skrivebordsbaseret tolkning af udvalgte passager fra sagsakterne og sociale medier.

Sociale medier kan ikke bruges som mål for funktionsevne

Selskabet har i sin begrundelse gjort stort nummer ud af, at klager har været aktiv på Facebook, Twitter/X og har været på ferie. Dette bruges som argument for, at klager ikke kan være så belastet, som han selv – og den lægelige dokumentation – tilsiger.

Dette må klart afvises:

- *Sociale medier benyttes typisk i korte sekvenser på 2-4 minutter per opslag, hvilket ikke kræver vedvarende fysisk eller mental aktivitet. Det er fuldt foreneligt med en stærkt begrænset erhvervsevne, at man fra en sofa, liggende eller hvilende, kan skrive en kommentar eller poste et billede.*
- *Rejser og sociale aktiviteter kan være planlagt med restitution og hensyn, og foregår typisk i roligt tempo, uden krav til kontinuerlig arbejdsindsats, deadlines eller koncentration.*
- *Det foreligger ingen lægelig dokumentation for, at klagers brug af sociale medier eller deltagelse i ferieaktiviteter forbedrer hans funktionsevne. Selskabets antagelser er derfor spekulative og udokumenterede.*

Det bemærkes endvidere, at klager selv har udarbejdet bilag Q, som punkt for punkt tilbageviser de fejlagtige antagelser i selskabets internetundersøgelse. Dette dokument har selskabet ikke forholdt sig substantielt til.

Praksis og vurdering af erhvervsevne

Det er almindeligt anerkendt i praksis, at vurderingen af tabt erhvervsevne skal ske på baggrund af

lægelig dokumentation, kommunal vurdering og objektive forhold, og ikke ud fra subjektive tolkninger af sociale eller private aktiviteter.

Det fremgår også af generel praksis, at:

- *Personer med fibromyalgi og lignende lidelser kan have varierende dagsform og kan deltage i udvalgte aktiviteter – uden at det afspejler erhvervsevne.*
- *Brug af sociale medier, deltagelse i selskabelige begivenheder eller ferieaktiviteter ikke i sig selv dokumenterer funktionsevne eller modbeviser lægelige erklæringer.*
- *Selskaber ikke kan afvise udbetaling alene med henvisning til aktivitet på sociale medier, når dette ikke understøttes af sundhedsfaglige oplysninger.*

Om partsrepræsentation og udgifter

Selskabet har afvist at dække omkostninger til klagers repræsentation med henvisning til, at bistanden ikke har været nødvendig. Det afvises.

Det har netop været nødvendigt med kvalificeret repræsentation, idet selskabet har anvendt:

- *Internetbaseret overvågning som afgørende bevismiddel*
- *En ufuldstændig gennemgang af sagsakter*
- *En vurdering i direkte modstrid med omfattende lægelige oplysninger*

Klagers repræsentant har fremlagt samlet indsigelse, dokumentation og eftervist centrale fejl i selskabets vurdering. Uden denne indsats var klagers sag næppe blevet fuldt belyst.

Påstand

På denne baggrund nedlægges følgende påstande:

1. Selskabet tilpligtes at anerkende, at klager er berettiget til dækning under sin forsikring for tab af erhvervsevne, og at udbetaling skal ske fra 1. november 2023 med tillæg af rente efter forsikringsaftalelovens § 24.
2. Selskabet tilpligtes at betale klagers udgifter til sagkyndig repræsentation, idet sagens kompleksitet og selskabets sagsbehandling har nødvendiggjort professionel bistand.

Klager er afsluttet i det danske sundhedsvæsen. Dette betyder, at han ikke længere har adgang til yderligere udredning eller nye lægefaglige vurderinger, da han vurderes som færdigbehandlet.

Det skal derfor præciseres:

- At klager og dennes læge har forespurgt henvisning til en Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling, men at afdelingen alene accepterer henvisning fra selskabet. Vi anmoder derfor selskabet om, i eget navn at foranledige henvisning, hvis dette fortsat vurderes som en forudsætning for en ny vurdering.
- Vi ønsker endvidere svar på, hvilke specifikke 'nye lægelige vurderinger' selskabet mener vil kunne ændre deres afgørelse, og på hvilket grundlag. Skal der foretages neuropsykologisk test? Funktionsevnevurdering? MR-scanning? Dette må præciseres.
- Klager anmoder samtidig om fuld aktindsigt i vurderingen fra selskabets lægekonsulent, herunder:
 - Hvilke observationer, vurderingskriterier og helbreds-faglige elementer, der er lagt til grund,
 - Samt hvilket lægefagligt speciale den pågældende konsulent har – og om denne har den nødvendige kompetence til at vurdere fibromyalgi og funktionstab på baggrund af oplysninger fra sociale medier.

Selskabet har gentagne gange fremhævet, at klager fremstår 'meget aktiv' på sociale medier, og at dette ikke stemmer med hans helbredstilstand. Denne påstand bestrides og tilbagevises hermed dokumenteret.

På baggrund af selskabets internetundersøgelse har klager fået udarbejdet en egen undersøgelse over samme periode (20. september 2021 til 19. februar 2024), hvor samtlige opslag på sociale medier er gennemgået og registreret.

Konklusionen er følgende:

- I hele perioden på 883 dage er der kun registreret 74 opslag, hvilket i gennemsnit svarer til ét opslag hver 11,9. dag.
- Kun 11 opslag er lavet på hverdage. De fleste er af informativ karakter – fx billeder eller korte kommentarer.
- Af disse 11 opslag er kun 2 forbundet med aktivitet, nemlig deltagelse i banko og tilberedning af aftensmad – begge aktiviteter, der ikke indikerer nogen vedvarende arbejdsfunktion.
- Alle øvrige opslag er sket i weekender, på helligdage eller i ferieperioder. Det er netop disse tidspunkter, hvor klager ifølge sagen ikke har arbejdsforpligtelser, og derfor kan planlægge eller tilpasse sin sparsomme energi efter egne behov.

Der er således intet i opslagene, der dokumenterer øget funktionsevne – tværtimod stemmer aktivitetsniveauet overens med den vurdering, der allerede er givet af både læger og kommune.

Klager fastholder, at der er tale om en dokumenteret, varig og dækningsberettiget nedsættelse af erhvervsevnen – og at hverken sociale aktiviteter i fritiden eller beskedne opslag på sociale medier ændrer dette forhold.

Selskabet har ikke dokumenteret, at klagers helbredstilstand er uforenelig med den dokumentation, der foreligger i sagen. Selskabets henvisning til sociale medier fremstår spekulativ og udokumenteret, og den fremstår i direkte modstrid med:

- *Speciallægelige vurderinger*
- *Kommunal rehabiliteringsindsats*
- *Præcise angivelser i helbredsattester og sagsakter*

Klager har på alle måder opfyldt sin del af aftalen – herunder dokumenteret sin helbredstilstand, fremlagt kommunale vurderinger og besvaret selskabets påstande punkt for punkt.

Selskabet har derimod ikke løftet sin bevisbyrde for at nægte dækning. Det forventes, at Ankenævnet lægger vægt på den objektive dokumentation og tilsidesætter selskabets spekulative vurderinger."

Selskabet har i brev af 4/8 2025 til nævnet bl.a. anført:

"PFA bemærker, at selskabet har gennemgået alle sagens bilag, men selskabet har ikke fundet anledning til at kommentere forsikredes bilag Q.

Det er fortsat PFA's vurdering, at der er diskrepans mellem forsikredes oplyste helbredstilstand og det der fremgår af selskabets internetundersøgelse. Selskabet skal i øvrigt bemærke, at vurderingen af erhvervsevnetabet også er begrundet i sagens lægelige oplysninger.

Selskabet finder ikke anledning til at indhente yderligere lægelige vurderinger, herunder fra arbejds- og miljømedicinsk afdeling, idet sagen er tilstrækkelig oplyst til, at der kan træffes en afgørelse vedrørende forsikredes erhvervsevnetab.

PFA har fremlagt selskabets lægekonsulents vurdering af 20. september 2023, som bilag 6. Lægekonsulenten har speciale i socialmedicin og har beskæftiget sig med funktionelle lidelser, herunder fibromyalgi mv."

Klagerens repræsentant har i brev af 21/8 2025 til nævnet bl.a. anført:

"Det bestrides, at selskabets bemærkninger kan tillægges afgørende vægt. Selskabet har valgt at basere sin vurdering på en erklæring fra egen fast tilknyttede lægekonsulent. Det må fremhæves, at en sådan vurdering næppe kan anses for uvildig eller objektiv, henset til konsulentens klare afhængighedsforhold til selskabet. Herudover ses bilaget at indeholde fakta taget ud af kontekst.

Der må i stedet lægges vægt på de konkrete journaler og erklæringer udarbejdet af uvildige speciallæger, jf. bilag C–J, samt de kommunale akter, herunder fleksjobtilkendelsen (bilag L) og praktiknotater (bilag M). Disse dokumenter underbygger på fyldestgørende vis klagers helbredsmæssige tilstand og markant nedsatte erhvervsevne.

Det er bemærkelsesværdigt, at selskabet fortsat tillægger en internetundersøgelse betydning. Som

tidligere påvist i indlæg af 10. juli 2025 samt bilag Q, er selskabets antagelser om klagers sociale aktivitet behæftet med væsentlige fejl og uden reel dokumenteret sammenhæng til klagers helbredstilstand. Selskabets henvisninger fremstår dermed subjektive, formålsløse og ude af proportion med sagens faktiske indhold.

Der er på denne baggrund intet grundlag for selskabets fortsatte fastholdelse af, at klager kan arbejde mere end 18,5 timer ugentligt. Tværtimod foreligger omfattende lægelig og kommunal dokumentation, der utvetydigt viser, at klagers erhvervsevne er væsentligt nedsat. Selskabets fremstilling giver ikke et retvisende billede af de konkrete forhold, men bygger alene på interne vurderinger, som må tillægges begrænset vægt.

Vi fastholder således, at sagen er tilstrækkeligt belyst og dokumenteret gennem de fremlagte bilag

og erklæringer. Vi har tidligere redegjort indgående for klagers synspunkter og dokumentation, som vi fortsat står ved. Der er herefter ikke yderligere bemærkninger fra klagers side, og sagen må nu overgå til Ankenævnets jurister til afgørelse."

Det fremgår af journalnotat af 17/9 2020 fra reumatolog:

"Ellers tidligere rask. Igennem halvandet år smertegener i hele kroppen, begge arme og ben med trykømhed. Udredningsmæssigt er der fundet forhøjet borreliaantistof og fik antibiotika mod dette. Der kunne ikke udføres lumbalpunktur pga. høj BMI (vejer ... kg). Blodprøvescreening helt upåfaldende inkl. CRP, anti-CCT, bindevævspakke, vitamin D i underkanten, TSH, CK. PTH dog let forhøjet.

MR-skanning columna lumbalis har vist betydende degenerative forandringer L5/S1 med discus degeneration og spondylolistese. Ingen tegn på inflammation af SI-led.

Der er i dag ømhed ved palpation af tender points både på over- og underkrop. Der er fri bevægelighed i skuldrene uden ømhed ved impingement test.

Vurdering:

Kronisk smerteproblematik. Man kan overveje følger efter borreliainfektion men denne diagnose eller er notorisk svær at stille med sikkerhed. Herudover er der degenerativ rygsygdom men patienten har ikke rygggener af betydning. Patienten er universelt trykømt, og patienten kan således siges at have fibromyalgi selvom denne diagnose ikke har større indhold (fortæller intet om årsag eller mulig behandling. Hvis patienten har reaktiv tilstand efter borreliainfektion, må han afvente tiden da dette normalt vil bedres indenfor et til to år.

Der er ingen behandling af fibromyalgien. Jeg omtaler mulig smerteklinik men ulemper ved smertestillende medicin vil være at dels vil der være mange sløvende og ubehagelige bivirkninger, dels bliver man ikke smertefri trods smertestillende medicin. Der er ikke yderligere tilbud herfra. AFSLUTTES."

Det fremgår af funktionsbeskrivelse af 17/2 2023 fra fysioterapeut:

"Konklusion:

Der er aktuelt ikke yderligere relevante tiltag. Patientens fysioterapeutiske forløb afsluttes.

...

Funktionsevnebeskrivelse

Patienten foretager personlig hygiejne selvstændigt. Kommer i bad hver dag. Da Pt. arbejdede fuld

tid var han begrænset til at komme i bad hver 2. dag, da det udmattede ham. Patienten er fortsat begrænset af smerter og morgenen. Kommer langsomt i gang og afventer at smerter lindres op af dagen.

Udfører rengøring med hjælp fra rengøringsfirma, patienten har gartner til vedligehold af have.

Patienten får hjælp til at lægge tøj sammen. Pt. står selv for vask og tørring af tøj.

Tilbereder mad med begrænsninger. Patienten indtager primært færdigretter der kan tilberedes i ovn eller take away. Pt. laver mad episodisk

Foretager indkøb med begrænsninger

Passer børn med hjælp fra nemlig.com (får varer bragt)

Patienten har ikke hjælpemidler. Patienten anvender høj seng og tyk madras

Patienten er begrænset af smerter ved aktivitet. Dagligdagsaktiviteter opdeles Ofte i etaper, og der er behov for pauser eller hvil efterfølgende. Hvis dette ikke overholdes udløses forværring af smerter

Kan opholde sig i siddende stilling mere end 60 minutter

Kan opholde sig i stående stilling i op til 20 minutter. udskrives dette udløses forværring

Kan rejse og sætte sig med hjælp fra armlæn. Kommer selvstændigt fra gulv til stående

Patienten kan gå op til 30min med pauser undervejs.

Anvender ingen ganghjælpermidler har ikke begrænsninger ift. gang på trapper og i terræn.

Patienten vurderes ikke faldtruet. Er senest faldet for flere år siden. Pt. oplever at balance er dårligere end tidligere."

Det fremgår af generel helbredsattest af 27/3 2023 fra egen læge:

"1. Sygehistorie

Ellers i det væsentlige sund og rask op til 2018, hvor pt. gradvist udviklede diffuse muskelsmerter.

...

Da pt. opfyldte kriterierne for Fibromyalgi, blev denne diagnose stillet i 2020.

...

2. Objektiv undersøgelse især med henblik på de aktuelle helbredsklager

Man kan ikke se på [klageren] at han har fibromyalgi.

ET er over middel.

Ved palpation af lemmer og muskler er der diffus ømhed. Mest ømhed sv. t. ryg og albuer samt knæ, men diffus 'murrende ømhed' flere andre steder.

Er psykisk upåfaldende. Svarer beredvilligt. God kontakt. Er indfølelig.

Stemningslejet er neutralt.
Ingen mistanke om depression.

...

5. Beskrivelse af funktionsevnen

[Klageren] får hurtigt forværring af muskel smerter selv ved mindre fysiske belastninger. Han er tillige hurtigt mentalt udtrætbar og mister efter kortere belastninger koncentration og overblik. Nuværende arbejdstid på 10 timer om ugen 'balancerer på en knivsæg' I hjemmet betaler han sig fra: Indkøb, rengøring, havearbejde og laver selv minimalt husligt arbejde.

6. Prognose

Udviklingen siden 2018 har vist gradvist forværring. Jeg finder ingen grund til at tro, at [klageren] kan arbejde komme op på 30 timer om ugen, som kommunen spørger om. Om han kan fastholde de nuværende 10 timer om ugen er faktisk problematisk."

Det fremgår af journalnotat af 10/5 2023 fra smertecenter:

"Status

[Klageren] kan ikke gøre det bedre.

Han har fuld accept af sine smerter som varige og har fået god accept af sine begrænsninger.

Medicin

KAn blive i tvivl om der er effekt af pregabalin og Amitriptylin, men når [klageren] prøver at seponere dem kan han igen ikke sove.

Vi har aftalt at pt. kan prøve når han føler for det at trappe ned med en pregabalin.

Amitriptylin 10 mg til natten

Pregabalin 75 mg x 3

PCM ved behov

Fysioterapi

Har fået gode rutiner, som i øjeblikket er på stand by pga.

Men vil efterfølgende genoptage svømning, gåture, restituerende hvil.

Laver øvelser dagligt.

...

Plan:

Pt afsluttes til egen læge.

Han er færdiguddannet smertepatient."

Det fremgår af lægeattest til rehabiliteringsteam af 7/8 2023

"2.2 Relevante helbredsforhold

...

Nuværende smertebehandling: (Pregabalin og Amitriptylin) tager toppen af smerterne, men har ingen effekt på hans udtræthethed og på det faktum, at fysisk aktivitet fører til manglende koncentration. [Klageren] har daglige smerter. Vågner med smerter i arme, skuldre, ryg, hofte og ben. Op mod middag let aftagende, men mest i hofter og skuldrer. Ud mod aftenen i nogen aftagen.

2.3 Særlige hensyn

Da [klagerens] tilstand gør, at han meget hurtigt udtrættes såvel fysisk som psykisk, er det grundlæggende hensyn, at han skal arbejde med betydeligt reduceret ugentligt timetal. Anslået vil han formentlig kunne komme op på 8 (måske 10) ugentlige timer.

Hans fysik gør, at arbejdet ikke må være fysisk belastende og stående arbejdsstilling er ikke hensigtsmæssig.

[Klageren] er lydfølsom, hvorfor støj skal reduceres maksimalt. [Klageren] har selv indkøbt støjreducerende hovedtelefoner.

[Klageren] trives bedst med få arbejdsmæssige relationer, idet flere kan forvirre og medføre nedsat koncentration.

[Klageren] skal have mulighed for at kunne holde pauser i løbet af arbejdsdagen og have fast kontaktperson, som han kan drøfte problemstillinger med.

Selve indholdet af arbejdet må gerne indeholde rutinepræg, men et element af udfordring er ikke problematisk."

Det fremgår af slutevaluering af klagerens praktikforløb af 8/1 2024:

"Skånehensyn: [Klagerens] skånebehov, er overholdt under hele praktikken

...

Vurdering/konklusion: [Klageren] har arbejdet sig fra 6-8 timer pr. uge, fordelt på 4 dage, så han har dag hvor han kan restituere, og bruge dagen som en fleks dag, hvor han kan møde ind hvis han har haft en dårlig dag en af de andre dage i ugen. Det giver ham noget psykisk ro.

Arbejdet betyder meget for [klageren], da han fremstår med en stor arbejdsidentitet. Han har altid arbejdet meget og det er vigtigt for ham at bruge sine kompetencer, bruge sig selv fagligt og have social kontakt gennem arbejdet.

Det vurderes at praktikken giver et retvisende billede af arbejdsevnen og de 8 timer [klageren] arbejder pr. uge giver balance mellem arbejde og privatliv. De 8 timer vurderes af arbejdsgiver til at være effektive arbejdstimer og [klageren] er blevet ansat i firmaet efter endt praktik."

Det fremgår af rehabiliteringsteamets indstilling af 23/1 2024:

"Rehabiliteringsteamet indstiller til fleksjobordning. Rehabiliteringsteamet tror på, at [klageren] over tid kan udvikle sig, stige i antal timer mv.

Det er rehabiliteringsteamets vurdering, at [klageren] har væsentlige og varige begrænsninger i arbejdsevnen, og at [klageren] ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Det vurderes, at der ikke resterer tilbud efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats samt andre foranstaltninger, som vil kunne bringe [klageren] i ordinær beskæftigelse uden hjælp og støtte fra lovgivningen.

Gennem praktikforløbet er det dokumenteret, at den effektive arbejdsevne er 8 timer/ugen ud af en ugentlig fremmødetid på 8 timer.

Særligt vedrørende fleksjob på 8 timer eller derunder:

Rehabiliteringsteamet vurderer, at der er mulighed for, at [klageren] inden for de kommende 2 – 2½ år kan udvikle sig i fleksjobbet og dermed opnå flere timer. Han kan med fordel gøre brug af:

- energiforvaltning
- hjemmearbejdsdage
- planlægning af sin arbejdsdag, således at opgaver, der kræver mere koncentration, kunne ligge først på arbejdsdagen, og de opgaver, der kræver mindre koncentration, kunne lægges sidst på arbejdsdagen.
- Følge samtlige punkter i arbejdsangene for at sikre sig, at han ikke laver fejl.

Derudover vurderer Rehabiliteringsteamet også, at [klageren] sandsynligvis vil opnå et større overskud, når hans [barn] bliver ældre og dermed ikke har brug for sin far i samme omfang som tidligere."

Det fremgår af kommunens afgørelse af 5/2 2024:

"Begrundelse for afgørelsen

Vi har godkendt denne ansættelse i midlertidigt fleksjob, fordi vi vurderer, at du med en ansættelse på 8 timer udnytter din arbejdssevne bedst muligt.

...

Vurdering af din arbejdssevne

Gennem praktikforløb forud for ansættelse i fleksjob, er det dokumenteret, at den effektive arbejdssevne er 8 timer/ugen ud af en egentlig fremmødetid på 8 timer i den pågældende stilling.

Særlige skånehensyn

- Nedsat arbejdstid
- Bruger høreværn når han skal koncentrere sig om en opgave"

Det fremgår af forsikringsbetingelserne:

"6. Særlige pensionsvilkår for PFA Erhvervsevne

6.1. Løbende udbetaling af erhvervsevneforsikring og indbetalingssikring

PFA Pension udbetaler løbende erhvervsevneforsikring og yder indbetalingssikring, hvis den forsikrede uafbrudt i mindst 3 måneder (karensperioden) har nedsat erhvervsevne i dækningsberettiget grad som følge af sygdom eller ulykkestilfælde.

For forsikrede, der ikke er selvstændige erhvervsdrivende, gælder det dog, at PFA Pension yder indbetalingssikring selvom den forsikredes erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettiget grad, såfremt den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering (Helbredsmæssig erhvervsevne) uafbrudt i mindst 3 måneder (karensperioden) er nedsat med mindst 50 procent.

6.1.1. Definition af erhvervsevnenedsættelsen

6.1.1.1. Nedsættelse i dækningsberettiget grad

6.1.1.1.1. Generelt om nedsættelse

Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis PFA Pension vurderer, at den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering (herefter betegnet 'Helbredsmæssig erhvervsevne') er nedsat med mindst 50 procent, og at den forsikredes indtjening (herefter også betegnet 'Økonomisk erhvervsevne') er nedsat med mindst 10 procent.

6.1.1.1.2. Den Helbredsmæssige erhvervsevne

Den Helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst 50 procent, når den forsikrede - efter PFA Pensions skøn - ikke længere er i stand til at arbejde mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.

Den Helbredsmæssige erhvervsevne vurderes i forhold til ethvert erhverv. Indtil den Helbredsmæssige erhvervsevne er stationær, kan PFA Pension dog vurdere den i forhold til det erhverv, som den forsikrede hidtil har arbejdet inden for."

Nævnet har fået forelagt internetfund:

Nævnet udtaler:

Klageren, som er født i 1970'erne, har en håndværksmæssig uddannelse og senest har arbejdet i en lederstilling, blev sygemeldt den 7/11 2022. Han fik i 2020 stillet diagnosen fibromyalgi, som han siden 2018 har haft symptomer på. Der blev gjort forsøg på at beholde klageren i virksomheden med en arbejdstid på 10 timer. Klageren blev opsagt med lønophør den 1/11 2023. Klageren var i virksomhedspraktik fra 11/8 2023 til 31/12 2023, hvor han arbejdede 6 timer om ugen. Klageren er tilkendt fleksjob pr. 1/2 2024. Klageren blev samme dato ansat i et fleksjob på 8 timer om ugen. Selskabet har afvist at yde erhvervsevnetabsdækning. Klageren ønsker dækning fra 1/11 2023, og at selskabet dækker udgift til partsrepræsentant.

Selskabet har anført, at klagerens generelle helbredsmæssige erhvervsevne ikke er dokumenteret nedsat med halvdelen. Selskabet har anført, at klageren har haft symptomer på fibromyalgi siden 2018, at symptomerne er ikke beskrevet væsentligt ændret gennem årene, hvorfor der ikke er nogen lægelig forklaring på, at klageren kunne arbejde fuld tid fra 2018 til 2022, og at han nu alene kan arbejde 8 timer om ugen. Selskabet har anført, at lægeundersøgelser viser objektivt normale forhold, at klagerens kognitive vanskeligheder er selvangivet, og at der ikke ses at være lægelig dokumentation herfor. Selskabet har anført, at lægerne ikke har fundet det relevant at foretage yderligere udredning, herunder neuropsykologisk undersøgelse. Selskabet har fremlagt internetfund, som viser, at klageren i perioden efter debut af smerterne har rejst flere gange om året, herunder rejst rundt med 200-400 km mellem hver destination. Selskabet har anført, at klageren er aktiv i debatter på sociale medier, at klageren har deltaget i forskellige arrangementer, og at dette ikke stemmer overens med klagerens oplysning om, at han er meget socialt påvirket, at han udtrættes hurtigt, er ukoncentreret, og at han er meget lydføl-

som. Selskabet har anført, at klageren ikke er berettiget til dækning af udgift til partsrepræsentation.

Klageren har anført, at han er diagnosticeret med fibromyalgi og har følgesener heraf, at flere speciallæger har undersøgt ham, og at der er grundige lægelige dokumentationer på hans gener, diagnoser og helbredstilstand. Klageren har anført, at han har været arbejdsprøvet og er tilkendt fleksjob 8 timer om ugen. Klageren har anført, at der ikke er noget i internetfundene, der dokumenterer øget funktionsevne, og at aktivitetsniveauet tværtimod stemmer overens med den vurdering, der er givet af både læger og kommune. Klageren har anført, at det har været nødvendigt med kvalificeret partsrepræsentation, idet selskabet har anvendt internetbaseret overvågning som afgørende bevismiddel og foretaget en ufuldstændig gennemgang af sagsakter, og idet vurderingen er i direkte modstrid med omfattende lægelige oplysninger. Klageren har anført, at partsrepræsentanten har fremlagt indsigelse og dokumentation og eftervist centrale fejl i selskabets vurdering, og at sagen næppe var blevet fuldt belyst uden denne indsats.

Det fremgår af journalnotat af 17/9 2020 fra reumatolog: "Igennem halvandet år smertegener i hele kroppen, begge arme og ben med trykømhed ... Der er i dag ømhed ved palpation af tender points både på over- og underkrop. Der er fri bevægelighed i skuldrene uden ømhed ved impingement test. Vurdering: Kronisk smerteproblematik. Man kan overveje følger efter borreliainfektion men denne diagnose eller er notorisk svær at stille med sikkerhed. Herudover er der degenerativ rygsygdom men patienten har ikke rygggener af betydning. Patienten er universelt trykø, og patienten kan således siges at have fibromyalgi selvom denne diagnose ikke har større indhold (fortæller intet om årsag eller mulig behandling. Hvis patienten har reaktiv tilstand efter borreliainfektion, må han afvente tiden da dette normalt vil bedres indenfor et til to år. Der er ingen behandling af fibromyalgien. Jeg omtaler mulig smerteklinik men ulemper ved smertestillende medicin vil være at dels vil der være mange sløvende og ubehagelige bivirkninger, dels bliver man ikke smertefri trods smertestillende medicin. Der er ikke yderligere tilbud herfra".

Det fremgår af funktionsbeskrivelse af 17/2 2023 fra fysioterapeut, at klageren "er begrænset af smerter ved aktivitet. Dagligdagsaktiviteter opdeles ofte i etaper, og der er behov for pauser eller hvil efterfølgende. Hvis dette ikke overholdes udløses forværring af smerter. Kan opholde sig i siddende stilling mere end 60 minutter. Kan opholde sig i stående stilling i op til 20 minutter. udskrives dette udløses forværring. Kan rejse og sætte sig med hjælp fra armlæn. Kommer selvstændigt fra gulv til stående. Patienten kan gå op til 30min med pauser undervejs. Anvender ingen ganghjælpermidler har ikke begrænsninger ift. gang på trapper og i terræn. Patienten vurderes ikke faldtruet. Er senest faldet for flere år siden. Pt. oplever at balance er dårligere end tidligere".

Det fremgår af generel helbredsattest af 27/3 2023 fra egen læge, at "Man kan ikke se på [klageren] at han har fibromyalgi. ... Ved palpation af lemmer og muskler er der diffus ømhed. Mest ømhed sv. t. ryg og albuer samt knæ, men diffus 'murrende ømhed' flere andre steder. Er psykisk upåfaldende. Svarer beredvilligt. God kontakt. Er indfølelig. Stemningslejet er neutralt. Ingen mistanke om depression. ... 5. Beskrivelse af funktionsevnen: [Klageren] får hurtigt forværring af muskel smerter selv ved mindre fysiske belastninger. Han er tillige hurtigt mentalt udtrætbar og mister efter kortere belastninger koncentration og overblik. Nuværende arbejdstid på 10 timer om ugen 'balancerer på en knivsæg' I hjemmet betaler han sig fra: Indkøb, rengøring, havearbejde og laver selv minimalt husligt arbejde. ... 6. Prognose Udviklingen siden 2018 har vist gradvis forværring. Jeg finder ingen grund til at tro, at [klageren] kan arbejde komme op på 30 timer om ugen, som kommunen spørger om. Om han kan fastholde de nuværende 10 timer om ugen er faktisk problematisk".

Det fremgår af journalnotat af 10/5 2023 fra smertecenter, at klageren "kan ikke gøre det bedre. Han har fuld accept af sine smerter som varige og har fået god accept af sine begrænsninger. ... Har fået gode rutiner, som i øjeblikket er på stand by pga. ... Men vil efterfølgende genoptage svømning, gåture, restituerende hvil. Laver øvelser dagligt. ... Plan: Pt afsluttes til egen læge. Han er færdiguddannet smertepatient".

Det fremgår af slutevaluering af klagerens praktikforløb af 8/1 2024, at klagerens "skånebehov, er overholdt under hele praktikken ... [Klageren] "har arbejdet sig fra 6-8 timer pr. uge, fordelt på 4 dage, så han dag hvor han kan restituere, og bruge dagen som en fleks dag, hvor han kan møde ind hvis han har haft en dårlig dag en af de andre dage i ugen. Det giver ham noget psykisk ro. Arbejdet betyder meget for [klageren], da han fremstår med en stor arbejdsidentitet. Han har altid arbejdet meget og det er vigtigt for ham at bruge sine kompetencer, bruge sig selv fagligt og have social kontakt gennem arbejdet. Det vurderes at praktikken giver et retvisende billede af arbejdsvejen og de 8 timer [klageren] arbejder pr. uge giver balance mellem arbejde og privatliv. De 8 timer vurderes af arbejdsgiver til at være effektive arbejdstimer og [klageren] er blevet ansat i firmaet efter endt praktik".

Det fremgår af lægeattest til rehabiliteringsteam af 7/8 2023, at klageren "har daglige smerter. Vågner med smerter i arme, skuldre, ryg, hofte og ben. Op mod middag let aftagende, men mest i hofter og skuldrer. Ud mod aftenen i nogen aftagen. 2.3 Særlige hensyn: Da [klagerens] tilstand gør, at han meget hurtigt udtrættes såvel fysisk som psykisk, er det grundlæggende hensyn, at han skal arbejde med betydeligt reduceret ugentligt timetal. Anslået vil han formentlig kunne komme op på 8 (måske 10) ugentlige timer. Hans fysik gør, at arbejdet ikke må være fysisk belastende og stående arbejdsstilling er ikke hensigtsmæssig. [Klageren] er lydfølsom, hvorfor støj skal reduceres maksimalt. [Klageren] har selv indkøbt støjreducerende hovedtelefoner. [Klageren] trives bedst med få arbejdsmæssige relationer, idet flere kan forvirre og medføre nedsat koncentration. [Klageren] skal have mulighed for at kunne holde pauser i arbejdsdagen og have fast kontaktperson, som han kan drøfte problemstillinger med. Selve indholdet af arbejdet må gerne indeholde rutinepræg, men et element af udfordring er ikke problematisk".

Det fremgår af rehabiliteringsteamets indstilling af 23/1 2024, at "rehabiliteringsteamet indstiller til fleksjobordning. Rehabiliteringsteamet tror på, at [klageren] over tid kan udvikle sig, stige i antal timer mv. ... Gennem praktikforløbet er det dokumenteret, at den effektive arbejdsvejen

er 8 timer/ugen ud af en ugentlig fremmødetid på 8 timer. Særligt vedrørende fleksjob på 8 timer eller derunder: Rehabiliteringsteamet vurderer, at der er mulighed for, at [klageren] inden for de kommende 2-2½ år kan udvikle sig i fleksjobbet og dermed opnå flere timer. Han kan med fordel gøre brug af: ●energiforvaltning ●hjemmearbejdsdage ●planlægning af sin arbejdsdag, således at opgaver, der kræver mere koncentration, kunne ligge først på arbejdsdagen, og de opgaver, der kræver mindre koncentration, kunne lægges sidst på arbejdsdagen. ●Følge samtlige punkter i arbejdsgangene for at sikre sig, at han ikke laver fejl. Derudover vurderer Rehabiliteringsteamet også, at [klageren] sandsynligvis vil opnå et større overskud, når hans [barn] bliver ældre og dermed ikke har brug for sin far i samme omfang som tidligere".

Det fremgår af forsikringsbetingelsernes punkt 6.1.1.1.1, at "Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis PFA Pension vurderer, at den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering (herefter betegnet 'Helbredsmæssig erhvervsevne') er nedsat med mindst 50 procent, og at den forsikredes indtjening (herefter også betegnet 'Økonomisk erhvervsevne') er nedsat med mindst 10 procent". Det fremgår af punkt 6.1.1.1.2, at "Den Helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst 50 procent, når den forsikrede – efter PFA Pensions skøn – ikke længere er i stand til at arbejde mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse. Den Helbredsmæssige erhvervsevne vurderes i forhold til ethvert erhverv".

Nævnet bemærker, at det er klageren, som skal bevise, at hans erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hans generelle erhvervsevne er nedsat med halvdelen pr. 1/11 2023, og at han ikke med de rette skånehensyn er i stand til at arbejde mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at der i sagens lægelige og kommunale oplysninger beskrives begrænsede objektive fund, og at vurderingen af klagerens helbredstilstand og arbejdskraften i høj grad ses at være baseret på hans egne angivelser. Efter nævnets vurdering understøtter sagens lægelige oplysninger ikke, at klageren pga. smerter, fysisk og psykisk udtrætning samt lydoverfølsomhed ikke skulle være i stand til at varetage et relevant erhverv på halv tid. Klagerens skånehensyn i form af blandt andet nedsat tid og høreværn – når han skal koncentrere sig om en opgave – tilsiger ikke i sig selv, at han ikke vil kunne arbejde halv tid i en jobfunktion, hvor der tages hensyn til hans skånebehov.

Nævnet har også lagt vægt på, at klageren fik symptomer på fibromyalgi i 2018 og fik stillet diagnosen i 2020, men at han fortsat var i stand til at arbejde fuld tid i en lederstilling frem til november 2022. Nævnet bemærker, at der i de lægelige bilag ikke ses at være beskrevet en sådan forværring af klagerens tilstand, som kan forklare, at han nu kun er i stand til at arbejde 8 timer om ugen.

Nævnet har henset til, at der i sagens bilag er beskrevet udfordringer hos et hjemmeboende barn, og at rehabiliteringsteamet har vurderet, at klageren sandsynligvis vil opnå et større overskud, når barnet bliver ældre og dermed ikke har brug for sin far i samme omfang.

Nævnet bemærker, at tilkendelsen af fleksjob ikke i sig selv indebærer en formodning for, at klagerens erhvervsevne er nedsat til under halvdelen, idet en tilkendelse af fleksjob sker efter andre og bredere kriterier, end når forsikringsdækning ved tabt erhvervsevne skal vurderes. Nævnet henviser til en dom omtalt i Ugeskrift for Retsvæsen (U2007.846H), hvor landsretten udtalte, "At det offentlige har vurderet, at A har begrænsninger i arbejdsevnen, og har bevilliget fleksjob med 2/3 løntilskud, skaber ikke i sig selv en formodning for, at sagsøgerens generelle erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller derunder." Højesteret nåede til samme resultat og henviste til de "grunde, der er anført af landsretten".

Nævnet bemærker, at der ikke er lagt vægt på de internetfund, som selskabet har fremlagt.

Ankenævnet *for* Forsikring

25.

103164

Efter sagens udfald finder nævnet, at der ikke er grundlag for at pålægge selskabet at dække klagerens udgift til partsrepræsentation (forud for sagens indbringelse for nævnet) helt eller delvist.

Nævnet bemærker, at udgangspunktet efter § 23, stk. 3, i nævnets vedtægter er, at ingen af parterne betaler omkostninger ved tvistløsningsbehandlingen til den anden part. Der er ikke grundlag for at fravige udgangspunktet i denne sag.

Det, som klageren i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Jørgen Steen Sørensen

formand